

elke mening telt - telt elke mening?

Toon ook: subbetekenissen | citaten

[koppelingen](#)

MEENING

Woordsoort: znw.(v.)
Modern lemma: mening

znw. vr., mv. *-en*. *Mnl. meninge* (VERDAM 4, 1413), *ohd. meinunga* enz. Van *Meenen*.

- 1. Datgene waarop iemand het oog heeft, waarop hij het toelegt; voornemen, plan. Thans verouderd, behalve in enkele uitdrukking (zie beneden).
- 2. Bedoeling, gezindheid tot iets, verlangen bij hetgeen wordt gedaan, vastgesteld of voorgenomen; soms moeilijk van de bet. 1) te onderscheiden. Thans nagenoeg verouderd.
- 3. Inzonderheid: bedoeling bij hetgeen men zegt (of schrijft).
- 4. Datgene wat een woord, eene plaats, eene passage "zeggen wil", de beteekenis er van. Thans nagenoeg verouderd.
- 5. Datgene wat iemand denkt of gelooft over de eene of andere zaak; gevoelen.
- 6. Datgene wat iemand denkt of gelooft over godsdienstige, wijsgeerige of politieke vraagstukken (niet altijd scherp te scheiden van de vorige bet.).
- 7. Waan, ijdele mening; het begrip is soms door een bnw. versterkt. Thans verouderd.

Koppelingen:
Aanvulling
Vorig artikel: MEENEN
Volgend artikel: MEENSMAN,
MEENSLIEDEN
[sluit](#)

Samenst. *MEENINGTWIST*, ongewoon ("De beslechting deezer *meeningtwist*", HOOFT, *N.H.* 939 [c. 1645])
MEENINGSVERSCHIL, thans niet ongewoon, maar als germanisme, gevormd naar hd. *meinungsverschiedenheit*.

AANVULLING BIJ MEENING

- Samenst. *MEENINGSUITING*, het uiten van zijn mening. Inz. in de verb. (*recht van*) *vrije meeningsuiting* en *vrijheid van meeningsuiting*: een van de fundamenteele vrijheden van het individu, naast vrijheid van godsdienst, vereeniging en vergadering, persvrijheid enz.
- MEENINGSVORMING*, het vormen van zijn eigen mening over iets.

© 2007 INL. Artikel geschreven in 1905.

Woordenboek der Nederlandsche Taal online

De toets van de stelling 'elke mening telt' en de vraag 'telt elke mening?' is simpel want de sleutel tot de oplossing is de verschijning van dit essay in De Groene.

Het vormen en uiten van een eigen mening kwam al vroeg op mijn netvlies als iets belangrijks. Die projectie dank ik aan mijn moeder. Vroeg ik haar wat vindt jij ervan?, antwoordde zij eerst ontwijkend, bedoel je mij? en dan dralend met 'Dat weet ik niet'. Daagde ik haar uit met 'maar je hebt toch wel een mening?', zei ze 'vraag het maar aan je vader' en keek of zojuist een troefkaart was ingezet. Hield ik stug vol, sloot zij schouderophalend en met een vaag lachje het onderwerp af. Vol onbegrip en onmacht besepte ik dat haar

pantser van schijnbare onwetendheid en ongeïnteresseerdheid stand hield. Het inzicht rijpte dat het houden van een mening raakt aan de existentie. Wie geen mening heeft bestaat hoogstens marginaal. Het hebben van een mening is essentieel en ik nam mij voor altijd aan een mening te werken.

Vandaag de dag wisselt mijn emotie tussen gniffelen en ontzetting als het percentage 'geen mening' in een enquête voorbij komt en vul ik dwangmatig en met grote genoegdoening alle vraagformulieren in die mijn weg kruisen. Begrijpelijk dat de oproep van De Groene voor het schrijven van een essay waarin de mening centraal stelt een buitenkansje is.

Mijn moeder kleeft koninklijke allure aan, want ook Majesteit verhuult in de regel haar vrije mening. De koningin verzwijgt haar mening als privé persoon en spreekt een door anderen geformuleerde en gefiatteerde mening als constitutioneel staatshoofd uit. Mogen de privé persoon en het staatshoofd in een adem worden genoemd?

In ruil voor onschendbaarheid schuilt de mening van de constitutionele koning achter die van de minister (GW art. 42) terwijl qua hiërarchie de minister niet aan de top staat. Privé ontglipt aan Beatrix' mond alleen incidenteel iets, zoals kritiek op het functioneren van de pers. Soms vernemen we haar mening van een bezoeker die uit de school klapt zoals presidentskandidaat Jesse Jackson in 1983, die na een gesprek met de koningin verklaarde dat hare majesteit voorstander was van uitstel van het plaatsen van kruisraketten.

<http://www.kb.nl/dossiers/beatrix/beatrixalsstaatshoofd.html>

Meestal blijft het bij een gecontroleerde opmerking via een toespraak. Bijvoorbeeld dat een scherp onderscheid tussen de vervulling van het ambt en het privé leven soms moeilijk is, omdat ambt en familie historisch met elkaar zijn verweven, of de opmerking dat zij net als andere publieke ambtsdragers de verantwoordelijkheid van het ambt in alle waardigheid ongeschonden wil doorgeven aan de volgende generatie, *Letterlijke tekst toespraak Beatrix, Toespraak van Hare Majesteit de Koningin bij haar erepromotie aan de Universiteit Leiden, Pieterskerk, Leiden, dinsdag 8 februari 2005,*

http://koninklijkhuis.web-log.nl/koninklijkhuis/2005/02/koningin_beatri.html, en daar een dynastiek belang bij heeft in tegenstelling tot alle andere ambtsdragers.

"Enerzijds is er de constitutionele monarchie en anderzijds is er koningin Beatrix. D66-leider De Graaf wil een maatschappelijk debat over het staatsbestel, niet over personen. Gisteravond, in een stroom van mediareacties, was direct te zien hoe onmogelijk dit verlangen is. Wie aan de monarchie komt, komt aan de koningin. CDA-leider De Hoop Scheffer zei geen debat te willen, „omdat koningin Beatrix uitstekend functioneert". Zelfde geluiden kwamen uit de fractie van de VVD en - in iets andere bewoordingen - uit de PvdA-fractie. Monarchie en koningin vallen samen." *NRC. 8-4-2000 Vraagtekens bij staatsbestel.* Helder: monarchie en koningin samen, zoals ambt en familie met elkaar zijn verweven.

Niet publiekelijk, in de schemer van het paleisgeheim, ventileert de Koningin naar het schijnt, haar mening over staatszaken en kan invloed doen gelden. Een extra reden die mening te willen horen.

Maar als ze haar vrije mening niet en plein publique geeft is het dan mogelijk een afspraak te boeken voor een nadere kennismaking? Nee, want zo meldt haar web site de koningin verleent geen audiëntie.

Nu klinkt 'audiëntie' ook erg stoffig en probeert de Nederlandse monarchie een modern voorkomen te tonen. Dus dat is te begrijpen. Maar gehoorverleningen vinden wel plaats. "Als lid van de regering spreekt de Koningin regelmatig ministers, staatssecretarissen, de vice-president van de Raad van State, Commissarissen der Koningin, burgemeesters, Nederlandse ambassadeurs en andere autoriteiten. Met enige regelmaat worden ook leden van de Staten-Generaal en het Europees Parlement ontvangen." <http://www.kabinetderkoningin.nl/>

Wat wil dat zeggen? Is haar mening exclusief en haar interesse in de mening van anderen selectief? Bestaat audiëntie alleen voor de elite, niet voor het volk? Aan wie ontleent de koningin haar macht? Aan de elite of het volk? Hoe modern is de monarchie? Hoe modern is ons staatsbestel? Zijn theorie en praktijk in evenwicht?

Bestaat audiëntie alleen voor de elite, niet voor het volk? Aan wie ontleent de koningin haar macht? Aan de elite of het volk? Hoe modern is de monarchie? Hoe modern is ons staatsbestel? Zijn theorie en praktijk in evenwicht?

Eerst maar eens terug in de tijd gaan. Een gang met zevenmijslaarzen door de Nederlandse geschiedenis maakt de vergelijking tussen vandaag met gisteren mogelijk. Op de website van het ministerie van Buitenlandse zaken staat het netjes samengevat. Na het Romeinse, Heilige Roomse, Duitse, Bourgondische en Habsburgse Rijk, volgt het Spaanse gezag. Het bestuur van de Nederlanden was in handen van een

vertegenwoordiger van de koning in de persoon van de landvoogd. Er ontstond verzet tegen opeenvolgende vertegenwoordigers en onder aanvoering van Willem van Oranje komt het tot een heuse opstand tegen het Spaanse gezag. Na de dood van Willem zochten de Staten-Generaal een nieuwe landvoogd. Toen dit niet het gewenste resultaat opleverde staakten de Staten-Generaal in 1588 de zoektocht en namen de soevereiniteit zelf op zich. Zo ontstond de Republiek der Verenigde Nederlanden, bestuurd door de belangrijkste man in die tijd, raadspensionaris Johan van Oldenbarnevelt. Een Oranje nazaat ontvangt het stadhouderschap. In 1747 wordt Willem IV tot stadhouder van alle gewesten uitgeroepen en het stadhouderschap erfelijk verklaard.

<http://www.minbuza.nl/history/>

Die ontwikkeling werd gekwalificeerd als: "Merkwaardig ambivalent was de handhaving van de stadhouder, voor 1581 de plaatsvervanger van de landsheer, als ambtenaar van de Staten. erfelijk stadhouderschap in 1748 dat vergemakkelijkte de overgang naar een monarchale positie in 1813." *J. Ph. De Monté ver Loren, Hoofdlijnen uit de ontwikkeling der rechterlijke organisatie in de Noordelijke Nederlanden tot de Bataafse Omwenteling, Deventer 1972, p. 201*

Een paar decennia later in 1781 komt in Frankrijk, onder invloed van de schrijvers Rousseau en Voltaire, de Verlichting op gang. De Verlichting heeft het idee van een optimistisch geloof in de eigen mogelijkheden van de mens en vooral in de rede voortgebracht. In 1789 brak in Frankrijk de revolutie uit.

Ook in Nederland ontstond een beweging (de Patriotten) die de vermolmde republiek wilde moderniseren en democratiseren. Het werd in 1795 beklonken met de Bataafse Republiek. De Staten-Generaal werd vervangen door een Nationale Vergadering. Deze kon worden gekozen door alle mannelijke inwoners van twintig jaar en ouder, die aan bepaalde voorwaarden voldeden. In de 'Bataafse Republiek' zouden voortaan ook de idealen van de Franse revolutie gaan gelden. Vrijheid, Gelijkheid, Broederschap. In die geest werd in 1798 het land bedeed met een moderne Grondwet.

Weer later, na het Napoleontische tijdperk, ontstaat in 1815 de constitutionele monarchie met Willem I die op autoritaire wijze invulling geeft aan zijn Koningschap. Zijn zoon en opvolger Willem II stemt onder druk van revolutionaire onrust in Europa in 1848 in met een belangrijke herziening van de Grondwet waarin de koning onschendbaarheid geniet en de ministers verantwoordelijk zijn. "Nederland werd van een aristocratisch geregeerd land met een grote persoonlijke macht van de koning, een land waarin de monarch voortaan een bijrol zou vervullen in het staatsbestel."

<http://www.minbuza.nl/history/>

Het huidige Nederland is een democratische rechtsstaat. "Democratisch, omdat de burgers kiezen wie het land regeert. Een rechtsstaat, omdat iedereen zich aan het Nederlandse recht moet houden, zowel de burgers als de overheid. Dit staat in de Grondwet. De Grondwet is een bijzondere wet. In deze wet staan de belangrijkste rechten en plichten van burgers en overheid."

"De overheid heeft drie belangrijke taken; regels maken, regels uitvoeren en conflicten beslechten als de regels niet duidelijk zijn of niet goed worden toegepast. Om te voorkomen dat de overheid haar macht misbruikt en burgers hun vrijheid verliezen, zijn deze drie taken gescheiden. Deze scheiding in drie 'machten' wordt trias politica genoemd. De Franse filosoof en jurist Charles de Montesquieu was de eerste die hierover in 1752 een boek schreef. Hij maakte een onderscheid tussen de wetgevende, uitvoerende en rechtsprekende macht. De Nederlandse grondwet is beïnvloed door de ideeën van De Montesquieu." *De internetsite van de Rechtspraak en de Hoge Raad der Nederlanden* <http://www.rechtspraak.nl/default.htm>

Kortom: langs monarchale feodale structuren, rijpte Nederland via vernieuwende republikeinse modellen en een tussenstop bij een autoritaire variant van een vroege constitutionele monarchie naar een eigentijdse constitutionele monarchie verankerd in een moderne democratische rechtsstaat. Prachtig, prachtig. Maar een laag onder de theoretische oppervlakte kijkend?

"De Bataafse revolutie was allerminst een volksbeweging, maar is door een betrekkelijk kleine groep 'verlichte' intellectuelen met Franse hulp tot stand gebracht."

"Vanuit rechtshistorisch oogpunt bleef de rechtelijke organisatie in grondtrekken gelijk aan die uit de late middeleeuwen." *J. Ph. De Monté ver Loren, Hoofdlijnen uit de ontwikkeling der rechterlijke organisatie in de Noordelijke Nederlanden tot de Bataafse Omwenteling, Deventer 1972, pp. 200, 226*

De Raad van State is in 1531 door keizer Karel V als adviesorgaan opgericht. Het is een van de oudste regeringsorganen ter wereld. In 1795 hield de Raad van State op te bestaan maar werd in 1805 heropgericht als adviesorgaan, om bij de inlijving bij Frankrijk, in 1810, weer kort te verdwijnen tot de terugkeer in de grondwet van 1814.

<http://www.raadvanstate.nl/>

In zekere zin is de verlichting aan Nederland voorbij gegaan. Het revolutionaire gedachtegoed was geen gemeengoed. Daarvan kon de oude politieke elite zijn belangen veiligstellen met waar nodig enkele formele juridisch-technische aanpassingen.

De beeldvorming waar aan wordt gehecht is van een land met een overheid die bij de tijd is, een democratie met gemoderniseerd Koningschap. Teken van moderniteit bij de overheid is het marktdenken. Zo ontstond de presentatie van de overheid als onderneming, met klantgericht denken. De klanten zijn de ingezetenen. De klanten zijn koningen. Dat sluit in zekere zin naadloos aan bij de soevereiniteit die bij de ingezetenen rust.

Het bedrijf de overheid en zijn instanties en organisaties presenteren interessante producten. Zo heeft de Raad van State het product 'hoger beroep'.

Overheid.nl
DE WEGWIJZER NAAR INFORMATIE EN DIENSTEN VAN ALLE OVERHEDEN
zoeken | over de site | contact | english | help

Mijn Overheid.nl Dig MEER INFORMATIE

- Particulieren
- Ondernemers
- Veel gevraagd

- ▶ OVERHEIDSORGANISATIES
- ▶ DE OVERHEID
- ▼ OVERHEIDSDIENSTEN
  - [Overheidsloket](#)
- ▶ OVERHEIDSinFORMATIE
- ▼ PRODUCTEN OP THEMA
  - [Overzicht producten op onderwerp](#)

U bent hier: [Home](#) / [Overheidsdiensten](#) / [Overheidsloket](#) / [Producten](#)

Producten op onderwerp

U bent op de overzichtspagina van onderwerpen binnen het Overheidsloket. Zoekt u een vergunning, subsidie of ontheffing? Maak dan gebruik van het onderstaande overzicht. Per onderwerp vindt u subonderwerpen waarin de producten en diensten staan vermeld. Daarnaast kunt u vrij zoeken via het zoekveld.

Onderwerpen

- ▼ **Buitenland (6)**
  - [Internationale samenwerking](#)
  - [Invoeren van goederen](#)
  - [Nationaliteit](#)
  - [Reisdocumenten](#)
  - [Uitvoeren van goederen](#)
  - [Vreemdelingen](#)
- ▼ **Familie en gezin (4)**
  - [Ouders en kinderen](#)
  - [Overlijden](#)
  - [Samenwonen, trouwen](#)
  - [Senioren](#)
- ▼ **Gezondheid (6)**
  - [Calamiteiten en incidenten](#)
  - [Geneesmiddelen en medische hulpmiddelen](#)
  - [Handicap / lichamelijke beperkingen](#)
  - [Psychische en sociale nood](#)
- ▼ **Openbare orde en recht (3)**
  - [Branden, calamiteiten en rampen](#)
  - [Criminaliteit en overlast](#)
  - [Recht en rechtsbijstand](#)
- ▼ **Politiek, bestuur en samenleving (7)**
  - [Beroep en bezwaar](#)
  - [Democratie en inspraak](#)
  - [Emancipatie](#)
  - [Integratie](#)
  - [Klachten over ambtelijk optreden](#)
  - [Marktordening](#)
  - [Samenwerking tussen overheden](#)
- ▼ **Registers, administratie en documenten (4)**

Zoeken

▶ [Opnieuw zoeken in overheidsloket](#)

vind

Aanpassen zoekopdracht

Met de onderstaande keuzes kunt u uw zoekresultaten aanpassen.

Profielen

- Ondernemers
- Particulieren

Categorieën

- Beëdiging personen
- Belastingen en heffingen
- Erkenningen en goedkeuringen
- Gegevenslevering aan de overheid
- Informatie van de overheid
- Klachten en bezwaar
- Kredieten
- Risicokapitaal

Indienadres

⇒ [Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak](#)

Bezoekadres

Kneuterdijk 22
2514 EN Den Haag

Postadres

Postbus 20019
2500 EA Den Haag

Telefoon: 070 4264426

Fax: 070 3651380

Contact: [Meer informatie](#)

»

⇒ [Meer informatie over dit product](#) »

Wet- en regelgeving

⇒ [Wet op de Raad van State, artikel 36](#)

Gerelateerde Producten

http://overheidsloket.overheid.nl/?p=product&product_id=588&keyword=1002&sd=1

En wat doen moderne klanten? Zij hechten waarde aan kwaliteit. Wat is de kwaliteit van de geboden maatgevende mening van dit Hoog College van Staat?

De Raad van State is een sluimerend fenomeen met drie hoofden. Een voor het werk als adviesorgaan van de regering voor wetgeving, een ander ter vervanging van de Koning, en een als bestuursrechter in geschillen. In de wet staat het zo:

1. De Raad van State of een afdeling van de Raad wordt gehoord over voorstellen van wet en ontwerpen van algemene maatregelen van bestuur, alsmede over voorstellen tot goedkeuring van verdragen door de Staten-Generaal. In bij de wet te bepalen gevallen kan het horen achterwege blijven.
2. De Raad of een afdeling van de Raad is belast met het onderzoek van de geschillen van bestuur die bij koninklijk besluit worden beslist en draagt de uitspraak voor.

Grondwet, Hoofdstuk 4 Raad van State, Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman en vaste colleges van advies, Artikel 73, lid 1, 2

De Raad adviseert over sommige koninklijke besluiten, zoals besluiten tot onteigening, heeft een adviestaak bij het hoger toezicht op de Eilandenregeling Nederlandse Antillen, kan gevraagd of ongevraagd advies uitbrengen over juridische en bestuurlijke aangelegenheden, adviseert in de procedure voor de verklaring dat de Koning buiten staat is het koninklijk gezag uit te oefenen (Grondwet, artikel 35), en treedt op als plaatsvervanger van de Koning zolang niet in de uitoefening van het koninklijk gezag is voorzien. *Grondwet, Hoofdstuk 2, Regering, § 1. Koning, Artikel 38*

Hoe modern is onze Grondwet als artikel 38 wordt afgezet tegen de bepaling van Karel V dat de Raad van State het gezag van de landsheer moest waarnemen als er geen landvoogd was?

De Raad van State overleefde als advies instelling niet alleen revolutionaire perioden, maar voegde aan de service portfolio de bestuursrechtelijke tak toe. Deze combinatie van wetgevende en rechtsprekende macht binnen de Raad herbergt een risico van machtsonzuiverheid dat strijdig is met het verworven verlichte inzicht van de trias politica.

In de Staatscourant noemde A.Q.C. Tak het 'fundamenteel fout' dat de hoogste geschillenbeslechter in bestuursrechtelijke zaken, de Afdeling Bestuursrecht van de Raad van State, geen deel uitmaakt van de rechterlijke macht. En het feit dat staatsraden zowel een wetsadviserende taak hebben als rechter zijn, past al helemaal niet. De Afdeling Bestuursrechtspraak kan zo nooit onafhankelijk en onpartijdig functioneren, aldus Tak.

De Raad van State vertegenwoordigd door Mr. P. van Dijk, voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak pareert de kritiek door er op te wijzen dat die positie historisch is gegroeid vanuit de betrokkenheid van de Raad van State bij de beslechting van geschillen via het Kroonberoep. *Michel Knapen 'Kritiek raakt Raad van State in zijn ziel', Staatscourant 13 november 2002*

De trias politica blijft een historisch gerijpt argument dat met die verdediging korte metten maakt. Daar werd de Raad van State eerder op geattendeerd.

In 1985 oordeelde het Europese Hof voor de Rechten van de Mens te Straatsburg dat het stelsel van Kroonberoep in belangrijke categorieën zaken niet in overeenstemming was met de Europese mensenrechtenconventie; die schrijft behandeling van rechtszaken door een van het bestuur onafhankelijk gerecht voor en de Kroon was dat uiteraard niet. <http://www.raadvanstate.nl/>

Voor al de toevoeging 'uiteraard niet' is frappant. Het geeft aan hoe de Raad tegen beter weten in vasthield aan de structuur van een niet onafhankelijk gerecht.

Misschien is dit wel wat Tak ziet als hij zegt dat de politieke wil om zelf veranderingen door te voeren ontbreekt. *Michel Knapen 'Kritiek raakt Raad van State in zijn ziel', Staatscourant 13 november 2002*

De afdeling Rechtspraak van de Raad van State is ontstaan na de Europese terechtwijzing en zo feitelijk een opgeleigd product, zonder lange historische traditie.

Door zijn betrokkenheid bij de drie staatsmachten kan de Raad als Hoog College van Staat de samenhang binnen de Trias Politica (wetgeving, bestuur, rechtspraak) bewaken. Bijna nergens anders kan de institutionele verbinding tussen wetgeving, bestuur en rechtspraak nog worden gelegd. Reden om niet lichtzinnig tot splitsing van de Raad over te gaan, mits de onpartijdigheid en onafhankelijkheid in beide functies voldoende zijn gegarandeerd. *Jaarverslag 2006: Verbindende rol Raad van State voor samenhang en kwaliteit openbaar bestuur [26-4-2007] <http://www.raadvanstate.nl/>*

De Hoge Raad ziet dit duidelijk anders. "Om te voorkomen dat de overheid haar macht misbruikt en burgers hun vrijheid verliezen, zijn deze drie taken gescheiden." www.rechtspraak.nl/Gerechten/HogeRaad

De wijze van samenstelling van de Raad is curieus. "De Raad van State bestaat uit een Vice-President en maximaal 28 staatsraden die door de regering voor het leven worden benoemd. Bij de aanwijzing van de leden, waarvoor de Raad zelf een aanbeveling doet, wordt gelet op bekwaamheid en ervaring op het terrein van wetgeving, bestuur en rechtspraak." <http://www.raadvanstate.nl/>

Het hanteren van coöptatie is ouderwets, regentesk, niet transparant en ondemocratisch. Het roept het beeld op van een 'old boys' netwerk, met een naar binnen gekeerde blik.

Hirsch Ballin is zonder twijfel een integer mens, maar ook integere mensen kunnen niet eindeloos in een bepaald gesloten circuit circuleren zonder dat zij de schijn van belangenverstremgeling over zich kunnen afroepen.

In het Derde Kabinet Lubbers vervulde de heer E.M.H. Hirsch Ballin de functies van minister van Justitie en minister voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken van 7 november 1989 tot 27 mei 1994. In 2000 werd de heer Hirsch Ballin benoemd tot lid van de Raad van State. Vanaf 2003 was hij voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van deze Raad. Dr. E.M.H. Hirsch Ballin was vanaf 22 september 2006 opnieuw minister van Justitie in het Derde Kabinet-Balkenende. Op 22 februari 2007 werd hij in het Vierde Kabinet-Balkenende voor de derde keer benoemd tot minister van Justitie. http://www.justitie.nl/organisatie/minister_hirsch_ballin/cv/

Hare Majesteit de Koningin is voorzitter van de Raad. Als de regering waar de koningin deel van is advies bij Raad inwint rijst de vraag naar de onverenigbaarheid van het ambt van staatshoofd met dat van Voorzitter van de Raad van State? Bij de Staten-Generaal zijn bepaalde dubbelrollen uitgesloten: Niemand kan lid van beide kamers zijn. Een lid van de Staten-Generaal kan niet tevens zijn minister, staatssecretaris, lid van de Raad van State, lid van de Algemene Rekenkamer, Nationale ombudsman of substituut-ombudsman, of procureur-generaal of advocaat-generaal bij de Hoge Raad. *Grondwet Hoofdstuk 3 Staten-Generaal, § 1. Inrichting en samenstelling, Artikel 57, 1, 2*

Waarom zijn met het oog op het behoud van zuiverheid andere dubbelrollen niet eveneens uitgesloten?

Tijd om in te zoomen op de kwaliteit van de gestolde mening van de Raad via de *Uitspraak in Hoger Beroep door de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak in het geschil tussen de Minister van Algemene Zaken, en de Nederlandse Programma Stichting (NPS) -op basis van de Wet openbaarheid van bestuur, woensdag 6 juni 2007, 200608642/1*

De NPS vroeg of de Afdeling bevoegd is een oordeel te geven in het geschil, nu het in deze zaak gaat om de positie van het Kabinet en van de Koningin, die tevens Voorzitter is van de Raad van State. De Raad van State antwoordde dat er 'geen verband bestaat tussen dat Voorzitterschap en de uitoefening van de rechtsprekende taak van de Afdeling'. Onafhankelijkheid of onpartijdigheid waren gegarandeerd. De NPS lijkt de afdeling het voordeel van de twijfel te gunnen maar moet toch hebben gedacht dat de staatsraden de schijn tegen zich hebben bij het vernemen van de voor haar negatieve beslissing en de wijze van afkondiging "Recht doende in naam der Koningin". De afkondiging verschilt daarin met die van een arrest van een Gerechtshof of De Hoge Raad. Ook typisch voor de Raad van State is dat tegen de uitspraak geen cassatie openstaat. Dit onderstreept dat de Raad van State geen deel uit maakt van de rechterlijke organisatie. De Hoge Raad die onder meer belast is met het toezicht op de rechtseenheid kan zeker nog aanbevelingen voor essentiële veranderingen en verbeteringen vinden. In verwerpen tegen veranderingen komt de Raad niet veel verder dan redenerend vanuit de gerealiseerde gereduceerde gemiddelde doorlooptijd van zaken. *Michel Knapen 'Kritiek raakt Raad van State in zijn ziel', Staatscourant 13 november 2002*

De inhoudelijke geformuleerde mening van de Raad van State in de NPS zaak gaat in op wat wel en geen bestuursorgaan is. Mening van de raad: Koningin en kabinet van de Koningin zijn geen bestuursorganen. Prettige bijkomstigheid daarvan is dat zij daarom niet onder de wet openbaarheid bestuur vallen. De advocaat van de NPS merkte op 'De reinigingsdienst van een gemeente heeft ook geen zelfstandige bestuurstaken, maar valt wel onder de Wet openbaarheid van bestuur.' Opmerkelijk is dat de redenering van de Raad van State tot een enkele publicatie in de pers leidde en verder zonder

commotie over de kwaliteit van de gebruikte argumentatie en gevolgen bleef. Zodra de Koningin in beeld komt verkramp

alles.

Door een onzer redacteurs
ROTTERDAM, 6 JUNI. De koningin en het Kabinet der Koningin kunnen niet worden gezien als bestuursorganen. Stukken van de koningin en haar kabinet zijn dus niet openbaar.

Dit blijkt uit een uitspraak die de Raad van State in Den Haag vanmorgen heeft gedaan. De uitspraak vloeit voort uit een verzoek uit 2003 van actualiteitenrubriek *Nova* tot openbaarmaking van documenten. Het Kabinet der Koningin kwam destijds in opspraak toen bleek dat het opdracht had gegeven voor onderzoek naar Edwin de Roy van Zuydewijn, de toenmalige partner van prinses Margarita. Tegen de uitspraak is geen beroep mogelijk.

Op het Kabinet der Koningin

Koningin is geen bestuursorgaan

werken ambtenaren die het staatshoofd ondersteunen bij haar werk, zoals bij staatsbezoeken. Het valt onder verantwoordelijkheid van het ministerie van Algemene Zaken.

De Raad van State vindt dat het Kabinet der Koningin geen bestuursorgaan is omdat het alleen „ondersteunend” werk verricht. Het heeft geen zelfstandige bestuurstaken. Ook de koningin is geen bestuursorgaan, oordelen de Staatsraden, omdat zij geen direc-

teverantwoording aflegt.

Het is, zegt een woordvoerder van de Raad van State, „ondenkbaar” dat de koningin als rechtspersoon kan worden gedaagd. Wel erkent de Raad dat het Kabinet der Koningin in de wet niet specifiek is uitgezonderd als bestuursorgaan.

Nova had ook verzocht tot openbaarmaking van documenten van het kabinet. Dat verzoek werd afgewezen omdat de ‘eenheid van de Kroon’ erdoor zou

worden aangetast. De premier en de koningin moeten met één mond spreken, omdat zij deel uitmaken van dezelfde regering.

Advocaat Roger Vleugels, die *Nova* verdedigt, betwist de argumentatie van de Raad van State. „De reinigingsdienst van een gemeente heeft ook geen zelfstandige bestuurstaken, maar valt wel onder de Wet openbaarheid van bestuur.”

In afwachting van de uitspraak van de Raad van State leegde *Nova* de afgelopen maanden geregeld de vuilnisbak van het Kabinet der Koningin. Daarin vonden de programmamakers tal van vertrouwelijke stukken.

 Lees het vonnis op www.raadvanstate.nl

NRC, 6 juni 2006

Hoe anders gaat het elders toe. Neem de VS waar de Amerikaanse vice-president niet kan beschikken over een Raad van State en is overgeleverd aan zijn eigen creativiteit om argumenten te verzinnen waarom hij geen documenten hoeft te openbaren. Maar du moment hij met zijn vondst op de proppen komt wordt het niet blasé ter kennis genomen maar uitdagend bestreden.

'The Times reported that the vice president does not consider himself a mere member of the executive branch. No, he decided the vice president is also a lawmaker — because he is titular president of the Senate — and does not have to answer to the executive branch. That is absurd, but if that's how he wants it, we presume Mr. Cheney will stop claiming executive privilege to withhold information from his fellow congressmen. *New York Times*, editorial Published: June 24, 2007

Democrats plan to cut Cheney out of executive funding bill. Following Vice President Dick Cheney's assertion that his office is not a part of the executive branch of the US government, Democratic Caucus Chairman Rep. Rahm Emanuel (D-IL) plans to introduce an amendment to the Financial Services and General Government Appropriations bill to cut funding for Cheney's office. *Josh Catone* Published: Saturday June 23, 2007 http://rawstory.com/news/2007/Democrats_plan_to_cut_Cheney_out_0623.html

De meest recente stunt van de Raad van State is politiek getint. "De Raad van State ziet geen redenen om een referendum te houden over het nieuwe Europese verdrag. Volgens de Raad zitten er geen grondwettelijke aspecten in het verdrag. Bij de afgewezen Europese grondwet zag de Raad wel grondwettelijke aspecten. Dat was een belangrijke reden om er een volksraadpleging over te houden. <http://www.nos.nl/nos/artikelen/2007/09/art000001C7F6213EBAD3AA.html>

Vier deskundigen op het gebied van Europees recht concluderen vandaag in deze krant desgevraagd in elk geval dat het 'oude' voorstel voor de Europese Grondwet en het 'nieuwe' Hervormingsverdrag in juridisch opzicht als twee druppels water op elkaar lijken. *NRC 13.09.2007*

Voormalig lid van de Raad van State Jan Vis is van mening dat het verzoek aan de Raad van State om te adviseren over het houden van een referendum over het EU Hervormingsverdrag, die Raad in de rol van constitutioneel rechter dringt.

[http://www.volkskrant.nl/binnenland/article450005.ece/Reputatie_RvS_in_het_geding](http://www.volkskrant.nl/binnenland/article450005.ece/Reputatie_RvS_in_het_geding;) ;
http://www.volkskrant.nl/binnenland/article449955.ece/RvS_is_er_niet_voor_politieke_vragen

Alert reageren is op zijn plaats want straks voegt de RvS met de constitutionele toetsing een nieuwe functie toe aan het producten palet en motiveert het in de toekomst weer met het argument dat die positie historisch is gegroeid.

De volgende stap zoekend naar ankerplaatsen voor de heersende mening is het gelijkheidsbeginsel en verbod op discriminatie.

Hugo de Groot formuleerde het beginsel dat alle mensen door geboorte gelijk zijn en tijdens de Franse revolutie werd het een markant actiepunt. Het is een nobele gedachte die in niet onbelangrijke mate bijdraagt het leven voor mensen maatschappelijk draagbaar te maken, maar wel haaks staat op de huidige wetenschappelijke inzichten in de moleculaire genetica die de ongelijkheid van mensen aan het licht brengt.

In de Nederlandse GW keert het beginsel terug in artikel 1, het non-discriminatie artikel.

"Allen die zich in Nederland bevinden, worden in gelijke gevallen gelijk behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan." *Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden, Artikel 10*

Volgens historicus Von der Dunk blijft de Nederlandse staatsvorm problematisch, omdat de parlementaire monarchie het uitgangspunt dat alle mensen gelijk geboren zijn probeert te combineren met het uitgangspunt dat toch niet alle mensen gelijk zijn geboren.

http://www.nos.nl/archief/2002/site_maxima/paginas/kritiek/kritiek.html

De in Nederland vermaledijde Europese Grondwet is rechtlijniger en spreekt het verbod op discriminatie uit zonder aanhaling van 'gelijke gevallen gelijk behandelen'. Dit is cruciaal omdat juist die passage in de Nederlandse formulering de deur opent naar discriminatie.

Eenieder is gelijk voor de wet. (GW EU, Titel III Gelijkheid, Artikel II-80, Gelijkheid voor de wet) ledere discriminatie, met name op grond van geslacht, ras, kleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, een handicap, leeftijd of seksuele gerichtheid, is verboden. (GW-EU, II-81, lid 1 Non-discriminatie) <http://www.grondweteuropa.nl/>

Afstamming

Vraag: discrimineren landgenoten Koningin Beatrix omdat ze afstamt van Oranje? En als het zo is dat de plaats van een artikel in de Grondwet een zekere hiërarchie bevat, artikel 1 belangrijker is dan andere artikelen, dan delven volgende artikelen die misschien een verklaring geven voor de uitzonderlijke positie van de Van Oranje-Nassau afstammelingen het onderspit.

Een regeringsnota stelde dat een hiërarchie van grondrechten in de Grondwet niet wenselijk is. (28-05-2004) en gaf als troost dat 'als grondrechten met elkaar in botsing komen, is het de taak van de rechter om in een concrete zaak af te wegen welk grondrecht voorrang heeft.'

Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten, <http://www.njcm.nl/index.php?page=nieuws&&id=39>

"De Grondwet is het belangrijkste staatsdocument van Nederland. Zij bevat de fundamentele regels voor onze staatsinrichting en legt tevens de grondrechten van de burgers vast. De Grondwet 'onze belangrijkste wet' (J.A. Peters, aan het woord in artikel <http://www.xs4all.nl/~maknapen/artikelen/grondwet/peters.html>)

Grondrechten vormen de verankering van fundamentele waarden van (collectieve meningen in) de Nederlandse samenleving. De regeringsnota ten spijt blijft door het belang dat aan de Grondwet wordt toegekend het wel wenselijk en zinvol stil te staan bij de inhoudelijk zorgvuldige schikking en daar de gevolgen van te analyseren.

Waarom handelt artikel 1 niet over het Huis van de Koningin maar over iets dat alle ingezetenen raakt?

Discrimineert Beatrix de mede ingezetenen van dit land door als exclusieve erfelijke opvolger van Koning Willem I, Prins van Oranje-Nassau de positie van Koning in te nemen?

"Het koningschap wordt erfelijk vervuld door de wettige opvolgers van Koning Willem I, Prins van Oranje-Nassau. (GW, HOOFDSTUK 2 Regering, § 1. Koning, Artikel 24)

En is discriminatie door andere ingezetenen dan de wettige opvolgers van Koning Willem I, Prins van Oranje-Nassau de toegang tot het koningschap te ontzeggen evenmin toegestaan omdat geldt dat alle Nederlanders zijn op gelijke voet in openbare dienst benoembaar. (GW. Hoofdstuk 1, Artikel 3) en hebben recht op vrije keuze van arbeid (GW. art. 19, lid 3)

Geld (belasting, uitkering, schenking)
De Koning geniet belasting vrijdom.

De door hen ontvangen uitkeringen ten laste van het Rijk, alsmede de vermogensbestanddelen welke dienstbaar zijn aan de uitoefening van hun functie, zijn vrij van persoonlijke belastingen. Voorts is hetgeen de Koning of zijn vermoedelijke opvolger krachtens erfrecht of door schenking verkrijgt van een lid van het koninklijk huis vrij van de rechten van successie, overgang en schenking. Verdere vrijdom van belasting kan bij de wet worden verleend. GW, HOOFDSTUK 2 Regering, § 1. Koning, Artikel 40 lid 2)

Dit is een bevoorrechtiging die aan andere ingezetenen wordt onthouden. Daarbij is de vrijdom, gelet op de hoogte van de Rijksmiddelen die als uitkering aan de Koning wordt verstrekt, disproportioneel.

Majesteit krijgt dit jaar volgens de begroting 762.000 euro, vrij van belasting uitgekeerd. Waarom is die uitkering niet meegenomen in de discussie dat openbare bestuurders in Nederland niet meer zouden mogen verdienen dan de minister-president (de Balkenende norm)?

Waarom blijven additionele kosten bestaan? NOS - teletekst, 16 Augustus 2007, "Defensie onderhoudt Groene Draeck, Het ministerie van Defensie betaalt al tientallen jaren het onderhoud van het privé-zeiljacht van de koningin. Dat blijkt uit het jaarverslag van Defensie over 2006, waarin De Groene Draeck voor het eerst als kostenpost voorkomt. Dat jaar werd 112.000 euro uitgegeven aan het onderhoud van het jacht. Beatrix kreeg De Groene Draeck voor haar 18e verjaardag als cadeau van het Nederlandse volk. Sinds 1957 wordt het jacht onderhouden op de Rijkswerf van de marine in Den Helder."

"Ministerie van Defensie blijft betalen voor De Groene Draeck. Dat het Rijk het onderhoud van het privéjacht van Beatrix betaalt, hoort volgens het kabinet 'bij de intentie waarmee het volk het schip aan haar schonk'. 6 september 2007, Provinciale Zeeuwse Courant, <http://www.pzc.nl/internationaal/binnenland/article1842995.ece>

Beatrix zou kunnen zeggen mensen bedankt voor de boot en het jarenlang betalen van het onderhoud. Nu neem ik die kosten voor eigen rekening. Ze geeft dan indirect een signaal af dat ze wars is van wat bij andere overheidsfunctionarissen snel 'graai-cultuur' zou heten. Misschien komt het gebaar nog.

naturalisatie - de zaak Máxima

Bij Máxima verstreken acht dagen voordat haar naturalisatie bij Koninklijk Besluit was goedgekeurd. De toekenning viel samen met haar verjaardag.

De reden voor een versnelde naturalisatieprocedure, die doorgaans toch nog maanden duurt, was dat Máxima de Nederlandse nationaliteit moest hebben om tot het Koninklijk Huis te kunnen toetreden. Op het

moment dat ze Nederlandse werd, had het parlement echter nog geen toestemming voor haar huwelijk met kroonprins Willem-Alexander gegeven.

De RVD wees erop dat Tweede-Kamerleden bij de behandeling van de Toestemmingswet geen bezwaren hebben geuit tegen de naturalisatieprocedure. Het toenmalige PvdA-Kamerlid Rehwinkel vindt echter dat hij onvoldoende is geïnformeerd. De RVD noemt het een "niet-standaardbehandeling in een bijzonder geval" conform de RIJKSWET NEDERLANDERSCHAP, art. 10, waar na het inwinnen van advies van de Raad van State van het Koninkrijk in bijzondere gevallen het Nederlanderschap kan worden verleend.

http://www.nu.nl/news/527324/10/Ophef_rond_naturalisatie_Maxima.html

De Raad van State gaf een zogenaamd blanco advies, dat wil zeggen dat het advies zonder meer instemmend luidt. *Beantwoording (mei 2005) vragen van het lid Vos (GroenLinks) door de minister-president, de minister van Algemene Zaken en de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie over de naturalisatie van H.K.H. prinses Máxima.*

"Klacht discriminatie ingediend na snelle naturalisatie Máxima, Nijmegen, 6 juni 2001 (ANP) - Universitair hoofddocent klassieke geschiedenis A. van Hooff heeft woensdag een klacht ingediend bij de Commissie Gelijke Behandeling (CGB) over de snelle naturalisatie van Máxima Zorreguieta. Hij wil dat zijn verloofde uit Letland net zo snel als Maxima de Nederlandse nationaliteit krijgt. Van Hooff is verbonden aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. De toekomstige vrouw van kroonprins Willem-Alexander hoefde niet de procedures te doorlopen die wel voor andere mensen gelden, die de Nederlandse nationaliteit willen krijgen. Volgens Van Hooff gaat deze voorkeursbehandeling voor de toekomstige echtgenote van Willem-Alexander tegen het karakter van de Grondwet in. „Haar is het Nederlanderschap ruim voor haar huwelijk verleend“, schrijft hij in zijn klacht.

Over de noodzaak tot naturalisatie van de huwelijkspartner van het beoogde staatshoofd wordt in de Grondwet echter met geen woord gerept, meent Van Hooff. „Daarom is er sprake van discriminatie.“ Hij wil dat de CGB uitspreekt dat de 'voorkeursbehandeling van Máxima' een wettelijk niet te rechtvaardigen vorm van discriminatie is.

Artikel 1 van de Grondwet zegt dat iedereen die zich in Nederland bevindt, gelijk moet worden behandeld. Discriminatie wegens godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht of op welke grond dan ook, is niet toegestaan. Uit deze passage blijkt onomstoten, meent Van Hooff, dat de versnelde naturalisatie van Maxima onrechtmatig is geweest. De verloofde van Van Hooff is momenteel in afwachting van een beschikking en mag daarom Nederland niet binnenkomen. „Als de procedure vlot verloopt, neemt die procedure nog drie tot vier maanden in beslag“, vertelt de hoofddocent. „Als wij getrouwd zijn dit najaar, kan ze pas na drie jaar in aanmerking komen voor het Nederlanderschap. Mevrouw Máxima Zorreguieta is vrijgesteld van deze wachtperiode. Haar is het Nederlanderschap ruim voor haar huwelijk verleend.“

De uitspraak op de klacht is niet te vinden in de data-base van de CGB want *Uit het jaarverslag 2001, p. 58-59 van de Commissie Gelijke Behandeling: "Verder heeft de Commissie zich onbevoegd verklaard te oordelen over een groot aantal verzoeken in verband met (onder meer) burgerlijke staat; dat gebeurde naar aanleiding van een reeks klachten over de soepele en snelle verlening van een verblijfsvergunning en kort daarna de Nederlandse nationaliteit aan de verloofde van de Prins van Oranje." 10)*

10) Zie CGBrief 2001, nr. 12, p. 6. Net als andere 'KO-oordelen' (KO = kennelijk ongegrond) kregen deze 'Maxima-oordelen' geen nummer van de Commissie en zijn zij daarom ook niet in deze bundel opgenomen.

<http://www.cgb.nl/>

Dit roept de vraag op of de Commissie Gelijke Behandeling een onafhankelijkheid orgaan is? Die vraag stelde Minister Verdonk ook maar dan in een andere context en zij wilde de CGB zelfs opheffen. Dat leidde tot een

vreemd voorstel. "Lijsttrekker Alexander Pechtold van de - ooit republikeinse - D66 wil dat Máxima de Commissie Gelijke Behandeling gaat versterken om deze te behoeden voor opheffing, waarvoor onder anderen minister Rita Verdonk (Vreemdelingenzaken, VVD) heeft gepleit." http://levedekoningin.web-log.nl/levedekoningin/2006/11/is_mxima_links_.html

Kroonprinselijk paar

Zou Willem-Alexander zijn huidige (betaalde) functies en nevenfuncties hebben zonder zijn afkomst?

Zo grossiert hij in hoge militaire rangen in land-, lucht-, en zeemacht: Commandeur der Koninklijke Marine-Reserve, Reserve Brigade-generaal der Infanterie van de Koninklijke Landmacht en Reserve Commodore van de Koninklijke Luchtmacht.

Tevens is hij lid van de Raad van Commissarissen van De Nederlandsche Bank en zo mede verantwoordelijk voor het toezicht op het bedrijfsbeheer van de Nederlandsche Bank (DNB) en vaststelling van de jaarrekening. <http://www.koninklijkhuis.nl/content.jsp?objectid=4530>

En samen met Prinses Máxima heeft hij zitting in de Raad van State. Is dit nepotisme als familie belangrijker is voor een plek in de Raad dan 'bewezen bekwaamheid en ervaring op het terrein van wetgeving, bestuur en rechtspraak', of wordt aangenomen dat deskundigheid snel is verworven, bijvoorbeeld als iemand door een naturalisatie proces heen flitst?

Hoe aardig voor het gelijkheidsbeginsel als bijvoorbeeld telkens voor een periode van 4 jaar een willekeurige ingezetene die het Nederlanderschap draagt de mogelijkheid krijgt te participeren in de Raad van State of de Raad van Commissarissen van de Nederlandsche Bank.

Ongelijke vrijheid van meningsuiting?

Is het niet zonderling dat het geaccepteerd is dat Majesteit's vrije mening voor het volk verborgen blijft, waar iedereen in Nederland recht heeft op vrijheid van meningsuiting, vastgelegd in de Grondwet. *Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden 2002, Hoofdstuk 1: Grondrechten, art 7*

Hetzelfde recht is zo belangrijk dat het eveneens in het verdrag staat tot vaststelling van de Grondwet voor Europa. "Eenieder heeft recht op vrijheid van meningsuiting. Dit recht omvat de vrijheid een mening te hebben en de vrijheid kennis te nemen en te geven van informatie of ideeën, zonder inmenging van enig openbaar gezag en ongeacht grenzen." *Deel II, Titel II Vrijheden, II-71 De vrijheid van meningsuiting en informatie, lid 1.* In de Preambule van dit verdrag, *het Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden, Jaargang 2004, Nr. 275*, is Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden te midden van andere collegae staatshoofden opgevoerd als gevolmachtigde "Die na overlegging van hun in goede en behoorlijke vorm bevonden volmachten, als volgt zijn overeengekomen: (...)"

Ander punt is dat de Koning in de Verenigde Vergadering van de Staten-Generaal de plechtige eed aflegt het Statuut voor het Koninkrijk en de Grondwet steeds te zullen onderhouden en handhaven en de vrijheid en rechten van alle ingezetenen te zullen beschermen. De Koningin is ook een ingezetene. Haar vrijheid is in de Grondwet door de ministeriele verantwoordelijkheid beperkt. In een semantisch woordenspel duikt het woord 'bescherming' op, maar wat blijft is de onontkoombare koppeling met 'beperkend karakter'.

Beatrix: "In ons staatsrechtelijk systeem functioneert het Koningschap onder de bescherming van de ministeriële verantwoordelijkheid. Deze verantwoordelijkheid had in het verleden vooral een beperkend karakter maar werd vanaf de jaren tachtig minder eng geïnterpreteerd." http://koninklijkhuis.web-log.nl/koninklijkhuis/2005/02/koningin_beatri.html

Mag omwille van de ministeriële verantwoordelijkheid een (fundamentele) grondwettelijk recht worden genegeerd omwille van een ambt? En levert gelet op de afgelegde eed dit conflict een ambtsmisdrijf op?

De introductie van de ministeriële verantwoordelijkheid noemt het ministerie van buitenlandse zaken zoals eerder geciteerd het moment waarna de monarch voortaan een bijrol zou vervullen in het staatsbestel. Is dat waar?

Wat voor vlees heeft Nederland met Beatrix in de kuip? Welke incidenten, meningen vormen de perceptie over Beatrix? Blijkt uit de praktijk dat de Koningin geen invloed heeft in binnenland en buitenland?

"Gemoderniseerd of niet, de relatie tussen het Huis van Oranje en de democratie in Nederland zal altijd gecompliceerd blijven, stelt ook de wetenschap vast. Zo schrijft de historicus Thomas von der Dunk in zijn onlangs verschenen boek *Alleen op de wereld. De Nederlandse worsteling met zichzelf, God en de wereld* bijvoorbeeld dat de democratie in de afgelopen eeuwen telkens moest worden bevochten op de Oranjes. Dat is ook nu nog zo, als we de klachten mogen geloven dat koningin Beatrix regelmatig probeert haar invloed zo ver mogelijk te laten reiken. http://www.nos.nl/archief/2002/site_maxima/paginas/kritiek/kritiek.html

"Ministers strijden al jarenlang met koningin Beatrix in het diepste geheim om de rechten op het volkslied. De koningin verbiedt militaire kapellen op vliegveld Valkenburg het Wilhelmus te spelen wanneer zijzelf er niet bij is. 'Het Wilhelmus is van mij', zo verdedigt koningin Beatrix haar privilege. "Beatrix claimt het Wilhelmus" (bron: de Volkskrant / Bieslog)

"Minister Van Mierlo liet zich eens ontvallen dat het openen van een ambassade in Jordanië een idee van de koningin was geweest en werd daarvoor op zijn vingers getikt." <http://www.kb.nl/dossiers/beatrix/beatrixalsstaatshoofd.html>

"Schrijfster Hella Haasse die meewerkte aan twee portretten van Beatrix: "Hoe koningin Beatrix werkelijk is, blijft, denk ik, verborgen voor iedereen die niet tot haar allernaaste omgeving behoort. De noodzaak tot die terughoudendheid zit als vanzelfsprekend vast aan haar positie. Zij kan zich geen direct onbevungen reageren, geen openhartigheid over haar opvattingen en denkbeelden veroorloven."

J. van Vonderen, voormalig hoofd van de afdeling Pers en Publiciteit van het koninklijk huis, "Als zij niet alle touwtjes in handen kan houden, wil zij toch precies weten wie de resterende touwtjes vast heeft. Zij is een echte monarch, iemand die hoger zit en alles regelt. Het zijn haar ambassadeurs en haar commissarissen van de koningin. Zij heeft de monarchistische trekjes van een ouderwetse vorst als Willem I."

Kroonprins Willem-Alexander over zijn moeder in een vraaggesprek op televisie over de troonopvolging: "Ik wil geen enkele eigenschap van mijn moeder overnemen."

Planet nieuws, <http://www.planet.nl/planet/show/id=1522479/contentid=570376/sc=0e12af> Gepubliceerd op donderdag 28 april 2005, *Koningin Beatrix in 25 quotes*

Koningin Beatrix heeft te veel mensen om zich heen „die in een afhankelijkheidsrelatie, of in een dienstbaarheidsrelatie tot de koningin staan". Dat zegt oud-premier Kok (1994-2002, PvdA) *NRC 29/04/2005 (Jutta Chorus en Robert Giebels) 'Beatrix mist onafhankelijke raadgevers'*

De leider van de SP schrijft op zijn web log: "De politieke macht van het staatshoofd is groter dan menigeen denkt. Met name ten tijde van de formatie kan ze door het aanwijzen van informateur en formateur het proces

in belangrijke mate sturen. Nadat in 1994 een eerste poging tot het vormen van een kabinet was stukgelopen op de vastberadenheid van Bolkestein, werd PvdA-leider Kok aangezocht als informateur met als opdracht een proeve (een concept-regeringsprogramma op hoofdlijnen) te schrijven. En dat was opmerkelijk, want algemeen werd aangenomen dat iemand van VVD-huize die opdracht zou krijgen - de VVD was immers de partij die de onderhandelingen had laten stuklopen. Bovendien, senaatsvoorzitter Tjeenk Willink die door de koningin was gevraagd te adviseren over hoe het na de breuk verder moest, had 'een vooraanstaand persoon uit de kring van de VVD' aanbevolen. De koningin besliste anders."

http://www.janmarijnissen.nl/boeken/effedimmen_levedekoningin.stm

Lubbers: Beatrix stuurt keuze ministers. Volgens Ruud Lubbers, premier van 1989 tot 1994, probeert koningin Beatrix enige invloed uit te oefenen op de keuze van ministers. Dat zei hij gisteren voor de NOS-televisie. Lubbers maakte vijf kabinetsformaties mee. Daarin had Beatrix een rol die volgens hem niet mag worden onderschat. „Er is natuurlijk enige zachte sturing bij de voorkeuren voor ministers et cetera." Beatrix laat merken dat ze de ene minister verkiest boven de andere." *NRC 29/04/2005 (Jutta Chorus en Robert Giebels) 'Beatrix mist onafhankelijke raadgevers'*

De historicus Kikkert stelt dat de invloed van koningin Beatrix in het kabinet 'groter is dan wordt aangenomen'. "Toen Hare Majesteit haar eredoctoraat ontving, zei ze in haar toespraak dat haar eerste ministers haar meer vrijheid hadden gegeven dan gebruikelijk is volgens de regels van de grondwet." Kikkert geeft toe dat de grondwet geen harde grens trekt, 'maar ze is die grenzen wel voortdurend aan het verkennen'.

Planet nieuws, <http://www.planet.nl/planet/show/id=1522479/contentid=570376/sc=0e12af> Gepubliceerd op donderdag 28 april 2005, Koningin Beatrix in 25 quotes

De koningin wenst een grote pleitbezorger van de Europese eenwording te zijn. Ze heeft zich uitgesproken voor meer samenwerking binnen de Europese Unie en ontving de prestigieuze Karel de Grote prijs.

Planet nieuws, <http://www.planet.nl/planet/show/id=1522479/contentid=570376/sc=0e12af> Gepubliceerd op donderdag 28 april 2005, Koningin Beatrix in 25 quotes

Draagt ze dit standpunt als staatshoofd in naam van de regering uit? De regering heeft het pro-Europese Unie standpunt in de periode na de prijsuitreiking geërodeerd. Zelfs zo dat het retourneren van de prijs voorstelbaar is. Of is het pro-Europese standpunt persoonlijk gekleurd? Beatrix neemt een prijs aan voor een privé standpunt uitgedragen als staatshoofd en toentertijd met goedkeuring van de regering. Ze wil ambt en privé gescheiden houden, maar het is de individuele invulling van het ambt waar ze wel ontvankelijk voor is als ze daar voor wordt geprezen.

"(...) der Internationale Karlspreis zu Aachen an Ihre Majestät Königin Beatrix der Niederlande verliehen in Würdigung ihres persönlichen Einsatzes für die Überwindung von Gegensätzen und die Stärkung der Gemeinschaft zwischen den Völkern Europas."

"In der Abfolge dieser Preisverleihungen ist das politische Profil der Auszeichnung immer stärker in den Vordergrund getreten. Die Auswahl der Preisträger folgte dem Anspruch, die jeweils zeitgemäßen Impulse in den Prozess der europäischen Integration einzubringen."

<http://www.karlspreis.de/>

Juist als de wind anders waait kan het uitermate sieren een statement te maken als overtuigde Europäerin. Is boven de partijen staan en samenbinden niet ook vasthouden aan het pleitbezorgerschap van de Europese Unie en zo tegen de waan van de dag van mensen die eerst meewerkten van Europa een B-merk te maken en toen riepen dat Europa is afgegleden naar een B-merk?

Koningin: lijst van functies en nevenfuncties: Voorzitter Raad van State, Voorzitter van het Bestuur van de Stichting Archief van het Huis Oranje-Nassau, Erefuncties, Beschermvrouwe
<http://www.koninklijkhuis.nl/content.jsp?objectid=4530>

Is de Koning op bezoek bij de president van de VS en bestelt hij daar vijftig Tomahawks, dan is Nederland volgens het internationale recht daaraan gebonden. '

© Michel Knapen | Bron: Staatscourant | 28 november 2003 'Sluit een contract met de Koning'
<http://www.xs4all.nl/~maknape/artikelen/staatsrecht/brenninkmeijer.html>

Macht van de handtekening

Wetten en Koninklijke besluiten worden, zoals voorgeschreven in artikel 47 van de Grondwet, altijd zowel door de Koningin als door één of meer ministers of staatssecretarissen ondertekend. Zo verleent zij er als staatshoofd haar gezag aan; de ministers dragen de staatsrechtelijke verantwoordelijkheid.
<http://www.kabinetderkoningin.nl/>

Als je het ergens pertinent niet mee eens bent, wil je daar dan je handtekening onder zetten? Is de betekenis van de handtekening de instemming met een bepaalde tekst?

Koning Boudewijn van België weigerde uit gewetensbezwaren zijn handtekening onder de abortus-wet. Hij wilde als 'derde tak van de wetgevende macht' geen akkoord betuigen en er een zekere verantwoordelijkheid voor dragen.

Uiteindelijk zorgde de Belgische ministerraad voor de bekrachtiging en handtekening, terwijl de vorst tijdelijk in de onmogelijkheid om te regeren werd verklaard.

<http://www.monarchie.be/nl/monarchy/history/boudewijn.html>

In Nederland was Juliana weigerachtig bij het verlenen van gratie aan ter dood veroordeelde oorlogsmisdadigers, maar zij tekende uiteindelijk wel. http://koninklijkhuis.web-log.nl/koninklijkhuis/de_nederlandse_monarchie/index.html

Alex Brenninkmeijer "Als de Koning een wet niet ondertekent, en parlement wil dat hij wel tekent, is er een constitutionele crisis. Maar op dit moment wéten we niet eens of het staatshoofd alles keurig heeft ondertekend wat haar is voorgelegd. Misschien is er wetgeving door haar toedoen niet doorgegaan, en dat willen we dan toch graag weten." © Michel Knapen | Bron: Staatscourant | 28 november 2003, 'Sluit een contract met de Koning'

Als de handtekening er wel onder staat betekent dat een vorm van instemming? Verzet de inhoud zich niet onoverkomelijk met de eigen mening? Wat zegt dat over de formulering bij de afkondiging van een besluit? Bijvoorbeeld het besluit van 18 december 2003, houdende bepalingen over het Kabinet van de Koning. "Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden..., is de mening van de vorstin dat de herkomst van de soevereiniteit niet van het volk komt, de volkssoevereiniteit, de democratische opvatting ontstaan in de Verlichting, en het gezag evenmin afkomstig is van de monarch, de autocratische opvatting, maar van God, de oud-testamentisch en Middeleeuwse godssoevereiniteit? (voor indeling van soevereiniteit zie Mr. P. Gerbenzon, Mr. P. Algra, Voortgangh des Rechtes, Alphen aan den Rijn 1979, Vijfde druk, p.175)

Als het antwoord is dat als het staatshoofd een wet ondertekent vanuit een functie gebonden bevoegdheid als zekerheid dat de wet op constitutioneel correcte wijze tot stand is gekomen, dan is het duidelijk dat dit niet betekent dat hij persoonlijk achter de inhoud hoeft te staan. Maar de praktijk geeft het risico aan van een verkeerde inschatting van de koninklijke functie en een op de loer liggende crisis.

Samenbindend rol

De samenbindende rol van de Koning wordt vaak genoemd en geroemd in woord en beeld.

Zoals in een foto bijschrift van de Gouden Koets waarin wordt gewezen op de symboliserende eenheid van het Koninkrijk in de paneelschildering op de koets voorstellende blank, bruin en zwart voor, verenigd rond de troon en geschenken aandrager. *Mr. P. Gerbenzon, Mr. N.E. Algra, Voortgangh des Rechtes, Alphen a/d Rijn 1979, p. 290*

Iets minder schilderachtig maar kernachtiger is de omschrijving van dezelfde voorstelling als "hulde der koloniën". http://www.terra-vitalis.com/nieuws_goudenkoets.asp

"De Koning verbindt mensen en groepen en steunt het werk van mensen en organisaties die een samenbindende rol in onze samenleving hebben. Hij is daarbij onpartijdig. Zo draagt hij bij aan stabiliteit in de samenleving en aan de continuïteit en vooruitgang van het land. Hij geeft uitdrukking aan de nationale gevoelens die onder burgers leven bij vreugdevolle en treurige gebeurtenissen."

www.kabinetderkoningin.nl/

Historicus Von der Dunk prikt in zijn boek (*Alleen op de wereld. De Nederlandse worsteling met zichzelf, God en de wereld*) tevens de mythe door dat de Oranjes altijd zo'n bijzondere band met het volk zouden hebben gehad. "Zowel de bewering dat de Oranjes vanouds de nationale eenheid zouden belichamen, als dat zij eveneens vanouds tegenover de regenten voor de belangen van het volk pal zouden hebben gestaan, worden door de geschiedenis gelogenstraft."

http://www.nos.nl/archief/2002/site_maxima/paginas/kritiek/kritiek.html

Iedereen weet hoe in 2002 na eeuwen een politieke moord in Nederland gebeurde en het slachtoffer Pim Fortuyn gerangschikt werd in de rij Floris de Vijfde (1296), Willem van Oranje (1584) en de Gebroeders De Witt (1672). De rechtsorde was zoals dat heet 'ernstig geschokt' door een gebeurtenis die boven alle partijen uitsteeg.

Vraag is waar was de majesteit, de afstammeling van Willem van Oranje? Waarom richtte ze geen boodschap direct tot alle mensen? Het roept de herinnering op aan een passage over Willem van Oranje die van tegenstanders de toevoeging de Zwijger ontving, omdat zij meenden dat Willem zweeg op momenten dat hij juist had moeten spreken.

<http://www.minbuza.nl/history/>

Wat voor vlees heeft Nederland in de kuip gehad en welk vlees kan het tegemoet zien?

Wilhelmina legt in 1898 de eed af op het onderhouden en handhaven van de Grondwet. Maar zowel de jonge als de oudere vorstin toont dat haar binding hieraan voor verbetering vatbaar was. Zo beschrijft Fasseur hoe begin vorige eeuw de jonge koningin in haar pogingen de defensiebudgetten op te krikken, keer op keer de hand licht met de grondwettelijke begrenzing van haar taak.

http://www.ssew.nl/wilhelmina_de_jonge_koningin_door_kees_fasseur

En als ze al meer dan veertig jaar in het vak zit gaat en dan nog: "Gedurende de oorlogsjaren oefent koningin Wilhelmina in Londen een grote persoonlijke invloed uit op staatszaken. Na de oorlog koestert ze zelfs verwachtingen voor een ander staatsbestel, waarbij de macht van het Oranjehuis zou worden vergroot."

<http://www.minbuza.nl/history/>

Kroonprins Willem-Alexander noemt als zijn voorbeelden koningin Juliana en koning Willem I. *Planet nieuws*, <http://www.planet.nl/planet/show/id=1522479/contentid=570376/sc=0e12af> Gepubliceerd op donderdag 28 april 2005, *Koningin Beatrix in 25 quotes*

Waar denkt hij aan bij Willem I? Vast aan positieve aspecten en eigenschappen en hopelijk niet aan de tijd waarin een koning machtiger was dan vandaag. "Willem I zag zichzelf als een verlicht despoot."

<http://www.minbuza.nl/history/nl/1813tot1914,1813.html> En niet aan de koning die een grondwetherziening niet zinde en liever afstand deed van de troon en wilde hertrouwen met een Belgische hofdame. En

evenmin aan de koning die via zijn oudste zoon, Willem II wordt getypeerd met "Hij erfde van zijn vaders zwakheid slechts de zucht om het zich aangenaam, en van diens creativiteit niets dan de wilde grillen."
Winkler Prins Geschiedenis der Nederlanden, deel 3 Amsterdam/ Brussel 1976, p.

Als aspirant lid van een politieke partij werd ik samen met andere nieuwkomers in het Amsterdamse stadhuis begroet. Tijdens die besloten bijeenkomst glipte even een man binnen die spotte met de monarchie, vroeg onze mening over eventuele afschaffing en wenste dat dit thema werd afgestoft. Dat zei de topman van een bedrijf dat het predikaat Koninklijk draagt. Zag hij misschien hoe ondenkbaar het in het bedrijfsleven is, dat een en dezelfde familie, ongeacht talent, aan het roer blijft van een grote onderneming?

De overheid als onderneming. Als werkgever van het staatshoofd. Waar is dan het transparante toezicht, het prestatie contract, het functioneringsgesprek? En dan gaat het niet om de trotse vermelding van de hoeveelheid wetten en Koninklijke besluiten die de koningin jaarlijks tekent.

"Jaarlijks tekent de Koningin enige honderden wetten en duizenden Koninklijke besluiten. Onderstaand overzicht geeft een overzicht van de afgelopen 5 jaar."

	2002	2003	2004	2005	2006
wetten	348	301	365	309	269
Koninklijke besluiten	5301	4794	4223	4078	4170

<http://www.kabinetderkoningin.nl/nl/kdk173.html>

De Leidse staatsrechtgeleerde Alex Brenninkmeijer stelt een parlementair onderzoek voor als neutraal parlementair instrument naar het functioneren van het staatshoofd om zo de structurele invloed van de Koning in kaart te brengen. Dat moet leiden tot een contract tussen de troonsopvolger en de Tweede Kamer. Hij stelt dat een op handen zijnde troonsopvolging een geschikt moment is voor het onderzoek.

© Michel Knapen | Bron: Staatscourant | 28 november 2003, 'Sluit een contract met de Koning'

<http://www.xs4all.nl/~maknape/artikelen/staatsrecht/brenninkmeijer.html>

Vleerij (universiteit, gemeente, ministerie)

Nu kan het Koningschap kritisch worden bekeken maar het mag evenmin aan de aandacht ontsnappen dat vleiers in vele hoedanigheden de ongelijke behandeling cultiveren en de letter en intentie van de artikelen in de Grondwet van over non discriminatie en vrijheid van meningsuiting schade toevoegen.

Zo neemt de Koningin een eredoctoraat aan terwijl ze opmerkt 'een vreemd idee dat mij een eredoctoraat wordt verleend zonder dat er sprake is van bijzondere wetenschappelijke verdiensten (...) en terwijl ze 'geen bevlogen wetenschapper' is.

Als motivering voor de uitreiking noemde Prof. dr. D. Breimer, rector magnificus van de Leidse Universiteit en erepromotor van de koningin "Voor allen die in Nederland wonen of verblijven is uw omgang met het vrijheidsbegrip een bron van inspiratie." (...) "Vrijheid verlangt ook verdraagzaamheid en geloof in de gelijkwaardigheid van alle mensen".

http://koninklijkhuis.web-log.nl/koninklijkhuis/2005/02/koningin_beatri.html

Lokale bobo's aan het werk op woensdag 2 mei 2007 in WOUDRICHEM - "Cees Groeneveld is er nog een beetje confuus van. Maandagochtend, vlak voordat Hare Majesteit met de Helena in de historische haven aanlegde, heeft de brandweer de tekst 'Leve de republiek!' van zijn dak gespoten. "Het zou aanstootgevend zijn en op last van de noodverordening was het verboden", zegt Groeneveld. "Ik sputterde wat tegen. Toen kondigde die man, in een vaag uniform, aan dat hij dat liet doen." *brabantsdagblad*
Brandweer spuit leus weg, door Hub Dohmen

Een klinische, ambtelijke ingreep op een ministerie.

"Met een computer van het Nederlandse ministerie van Vrom werd op 7 maart 2007 een heel stuk tekst weggehaald van een Engelstalige pagina (in Wikipedia) over koningin Beatrix. De tekst ging over de investeringen van Nederlandse banken, waaronder ING en ABN Amro, in de wapenindustrie en de aandelen van koningin Beatrix van deze banken."

http://www.nu.nl/news/1199594/50/rss/Instanties_'knoeien'_in_encyclopedie_Wikipedia.html

Wim van de Donk, hoogleraar bestuurskunde, voorzitter van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en voorzitter van de commissie die de GW weer wil laten leven, wil waarden terug in de maatschappij. Nederlanders weten te weinig van de rechtsstaat. Onder meer begrijpen ze niet waarom precies vrijheid van meningsuiting belangrijk is. *NRC 12.06.07, 'Burgerschap begint in de box' Derk Stokmans.*

Is het in het algemeen het gebrek aan besef van het belang en de inhoud van de Grondwet dat we (tegen)strijdigheden laten voortduren of in het leven roepen? Zo ja, goed dat een commissie is ingesteld die het publieke besef van de Grondwet kan revitaliseren met inschakeling van bekende landgenoten. 'Oud-toptennisser Richard Krajicek, is één van de mensen die zich gaat inzetten voor verspreiding van de kernwaarden van de rechtstaat. (...) Hij is overigens niet van plan alle discussiestukken van koft tot koft te gaan lezen want "Dat zijn echt boeken die je toegestuurd krijgt." *NRC 20.06.2007, Burgerschap begint in de box, Derk Stokmans.*

Revitalisering van de Grondwet wordt ook bepleit door prof. J.A. Peters zoals blijkt uit een artikel van mr. drs. Michel A.M. Knapen. Een aan de werkelijkheid aangepaste Grondwet kan een gemeenschappelijk bindend element zijn in de pluriforme samenleving. De huidige Grondwet geeft niet de juridische werkelijkheid weer. Illustratief is dat veel wetgeving afkomstig is van de Europese Unie. Peters signaleert dat de door de burgers gewenste staatsrechtelijke hervormingen door 'regenten' steeds weer worden tegengehouden. Zij wensen de Grondwet niet te wijzigen omdat ze gesteld zijn op behoud van datgene wat ze kennen. "Vooral op het terrein van bevoegdheden wil men geen discussie, want dat zou kunnen leiden tot een aantasting van hun macht. '(...)' Vergeten wordt dat de Grondwet is geschreven als bescherming voor de burger en niet om het bestuurders gemakkelijk te maken. Het is noodzakelijk dat je het systeem moet kunnen aanpassen."

De Grondwet 'onze belangrijkste wet' kan weer een levend document worden, als deze makkelijker is te wijzigen en als de rechter wetten eraan kan toetsen. Peters wijst erop dat Nederland als enige land in Europa geen constitutionele toetsing kent. "Het is raar dat een Russische rechter, die in het Europese Hof van de Rechten van de Mens in Straatsburg zit, wél de Nederlandse wet mag toetsen maar onze eigen rechters niet. En het is ook raar dat Nederlandse rechters onze wetten wél toetsen aan internationale verdragen - maar niet aan de eigen Grondwet."

<http://www.xs4all.nl/~maknapen/artikelen/grondwet/peters.html>

© Michel Knapen | Bron: Staatscourant | 14 maart 2003

Hoe sterk het verzet van regenten is wordt fraai zichtbaar bij de discussie over het referendum. Een welles - nietes spel.

De tijdelijke referendumwet is op 1 januari 2002 in werking getreden. De wet regelt het raadgevend referendum. Via zo'n referendum kunnen burgers zich uitspreken over aangenomen, maar nog niet in werking getreden wetten. De tijdelijke wet zou aflopen op 1 januari 2005. Daarna zou een nieuwe referendumwet in werking treden, die het beslissend referendum regelt. Voor het voorgenomen beslissend referendum was een grondwetswijziging nodig, die door het vorige kabinet Kok is gestart.

<http://www.parlement.com/>

Er werden folders gedrukt en gemeenten droegen de blijde democratische boodschap uit. Bijvoorbeeld Breda met verwijzingen naar een website van het ministerie van binnenlandse zaken waar via hoopvolle trefwoorden als: visie en beleid, producten men meer informatie over het referendum kon lezen.

Meer informatie over de Tijdelijke referendumwet (Trw) en over de procedures die gevolgd moeten worden, vindt u op de internetsite van het Ministerie van BZK (<http://www.referendumwet.nl>) of op deze site onder 'visie en beleid/raadsinformatie' of onder 'producten en diensten/publiekszaken/inspraak/referendum'. Een nadere toelichting op de Trw vindt u ook in de postbus51-brochure "De nieuwe referendumwet, uw ja of nee telt mee", die bij postkantoren, bibliotheken en bij de balie Publieksvoorlichting in het Stadskantoor liggen.

http://www.breda.nl/index.php?simaction=content&mediumid=1&rubriek_id=446&fontsize=12&pagina_id=112&onderdeel=bri&stukid=7470

Het kabinet Balkenende I heeft in het regeerakkoord, het zogenaamde strategisch akkoord 2002, afgesproken de tijdelijke referendumwet in te trekken en de grondwetswijziging niet te ondersteunen. 'Referenda berusten op de onjuiste veronderstelling dat openbaar bestuur niet meer is dan een optelsom van afzonderlijke maatregelen die naar believen kunnen worden afgewezen', aldus het strategisch akkoord.

Hoe lomp kun je burgers buitensluiten. Het kabinet verzuimde een nieuwe folder te laten drukken met de tekst 'uw ja of nee telt niet mee'.

Tijdens kabinet Balkenende II komt de minister voor bestuurlijke vernieuwing Pechtold met een notitie over de voor- en nadelen van verschillende typen referenda. Zijn boodschap is als het parlement dat wil, is het mogelijk een raadgevend correctief bindend wetgevingsreferendum in te voeren. Dit type referendum is te verenigen met het representatieve stelsel. Het referendum vindt plaats nadat het debat in het parlement is afgerond. Het referendum wordt met voorwaarden, in de Grondwet opgenomen.

<http://www.parlement.com/>

"Er is geen referendum mogelijk over wetsvoorstellen over het koningschap, koninklijk huis, de begroting en de uitvoering van het Statuut en volkenrechtelijke verplichtingen. Voorstel van wet tot verandering in de

Grondwet, voor opneming van bepalingen voor het correctief referendum."

<http://www.minbzk.nl/actueel/nieuws--en?ActIhtmlDt=1030>

Margo trappenburg, is zij universitair hoofddocent bij de Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschappen.

stelt "Tot mijn verbazing hoort het koninklijk huis in de huidige wetsvoorstellen rond het referendum tot de onderwerpen die geen voorwerp van referendum mogen zijn. Als er nu één onderwerp is waar je juist wel een referendum over zou moeten kunnen houden is het de monarchie. "

<http://www.margotrappenburg.nl/columns/2001/Ostrogorski.pdf>

De kernvraag is waarom bepaalde onderwerpen geen voorwerp van een referendum mogen zijn? In een volwassen democratie bestaan die voorwaarden niet.

Inmiddels jaren later: wie klikt op <http://www.referendumwet.nl/> de link naar de referendumwet leest 'You are not authorized to view this page'. In een volwassen democratie wordt de burger op deze webplaats begroet en krijgt uitleg en inzicht hoe de relatie tussen burgers en hun vertegenwoordigers is verbeterd door de introductie van het referendum. Er staat jubelend 'elke mening telt!'.

